

Retssag om, hvorvidt det var tilladt at stoppe denne Margarine. Ved Underinstansen faldt Afgørelsen paa, at Margarinen ikke maatte indføres, medens Højesteret kom til det Resultat, at der ikke kunde siges at være anvendt Borsyre paa utilladelig Maade ved Fabrikationen, og det var altsaa tilladt at indføre Margarinen. Her var ganske utvivlsomt fra Autoriteternes Side gjort en Fejl, og den havde paaført vedkommende Importør en Del Tab dels ved, at Oplagringen i den lange Tid af Margarinen havde kostet ikke ubetydelige Beløb, og dels ved Margarinens Værdiforringelse. Saa anlagde Importøren Sag mod Landbrugsministeriet for at faa det kendt pligtig til at erstatte ham det Tab, som han havde lidt ved, at Landbrugsministeriet havde taget fejl og havde stoppet Margarinen, der siden ved Højesteret var kendt berettiget til at komme ind. Men Højesteret frifandt Landbrugsministeriet, og i Motiveringens hedder det, at Frifindelsen maatte grundes alene derpaa, at den vedkommende Embedsmand ikke havde gjort sig skyldig i noget, der kunde begrunde Erstatningspligt overfor vedkommende. Det ærede Medlem for Københavns Amts 1ste Valgkreds vil vistnok ikke paastaa, at Toldforvalteren ude paa Frederiksberg har gjort sig skyldig i noget, der kan begrunde Erstatningspligt overfor Direktøren for „Trifolium“, og naar Højesteret siger, at dette er tilstrækkeligt til at frikende Staten i denne Margarinesag, maa han ogsaa være paa det rene med, at Statskassen ikke har nogen Forpligtelse i dette Tilfælde.

Jeg tror, det vilde føre meget vidt og have meget uheldige Konsekvenser, hvis man vilde statuere det, at hver Gang en Toldembedsmand indfortølder en Vare til en lavere Told end den rigtige og en Købmand saa paa Grundlag af den Erfaring, han den Gang havde faaet, foretager sig en Spekulation eller en Handel, det Tab, den vedkommende Købmand da kommer til at lide eller; lad os sige, den Mindreindtægt, den mindre Gevinst, han faar derved, skulde Statskassen erstatte, naar det næste Gang virkelig lykkes Toldvæsenet at opkræve den Told, der tilkommer Statskassen. Jeg tror, det vilde føre til meget vidtgaaende Konsekvenser. Det hænder jo bestandig, at der kommer ny Fabrikationer, ny Varer op, hvorover der i Virkeligheden ingen Sats findes hjemlet i den eksisterende Toldlov, der er rædsom gammel, alt for gammel, og aldeles ikke er beregnet paa moderne Industriprodukter.

En saadan ny Vare kommer frem ved et eller andet Toldsted, og der staar da en Toldembedsmand, maaske en underordnet, og skal fortolde den. Det er tvivlsomt, hvor den hører hen, i Reglen er der en højere og en lavere Toldsats, under hvilken man kan putte den ind, og den vedkommende Importør vil være interesseret i, at den lavere Toldsats bliver brugt, og vil derfor fremhæve alle de Egenskaber ved Varen, der gør den lig dem, der indføres til den lavere Told. Meget ofte vil det lykkes ham at bestemme Toldembedsmanden til at lade Varen gaa ind under den lavere Toldsats. Og saa rejses Spørgsmaalet for de overordnede Autoriteter, til syvende og sidst for Generaltolddirektøren, hvis Resolution er den afgørende. Jeg vil nu bede det høje Ting betænke, om det vil være heldigt, at vi her i Rigsdagen statuere, at herefter vil Staten være om ikke juridisk, saa dog moralsk forpligtet til at erstatte alle de Mennesker deres Tab, der i den mellemliggende Tid paa Grund af denne Fejltagelse have gjort Bestillinger i Udlandet. Nogen Ret tror jeg saaledes ikke, der kan være Tale om.

Saa kunde man sige: Ganske vist er der ikke nogen Ret, men der er et Billighedskrav, og det maa man imødekomme. Men om Billighedskrav i en saadan Sag, mener jeg, man kan tale, naar det drejer sig om en Smaamand, som ved en saadan Fejltagelse var kommen i en saadan Stilling, hvor det gjaldt mer eller mindre hans økonomiske Velfærd eller dog et saadant Tab, at det følelig og kendelig vilde berøre ham. Her er ikke Tale om en Smaamand, som er ukendt med de Veje, han skal gaa, men om en Direktør for et stort københavnsk Aktieselskab, der kender Vejen til Generaltolddirektøren saa overmaade godt. Naar det var ham om at gøre at faa en bestemt og sikker Afgørelse af Spørgsmaalet, var det meget lettere at faa Generaltolddirektøren til selv at afgøre Sagen end at lade disse 50 Flasker gaa gennem Frederiksberg Toldsted. Han kendte, som sagt, Vejen til Generaltolddirektøren og var vidende om, at af denne træffes den sidste og endelige Afgørelse af den Slags Sager. Her drejer det sig altsaa slet ikke om en Smaamand i økonomisk Henseende men om et stort Aktieselskab, der driver en omfattende Forretning. Jeg mener derfor ikke, at vi af de saakaldte Billighedshensyn skulde lade os forlede til at opgive det, der er det principielt rigtige. Jeg tror, at hvis vi lade Billighedshensyn tale i denne Sag,